



ریاضی

گزینه ۳

۱

عبارت $\lim_{x \rightarrow a^+} f(x)$ را به اختصار به صورت $f(a^+)$ بیان می‌کنیم.

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow (-1)^-} f(-2f(x^2 + 1)) - \lim_{x \rightarrow 1^-} f(f(1 - x^2)) &= f(-2f(2^+)) - f(f(0^+)) \\ &= f(-2(0^-)) - f(2) = f(0^+) - f(2) = 2 - 1 = 1 \end{aligned}$$

گزینه ۴

۲

حد تابع در تمام نقاط بازه $(-3, 3)$ (حتی نقاط صحیح این بازه) با ضابطه $y = 3x^2$ محاسبه می‌شود (زیرا اگر $x \rightarrow n$ و $n \in \mathbb{Z}$ آنگاه x بر n منطبق نمی‌گردد و در همسایگی محذوف نقطه $x = n$ قرار می‌گیرد)؛ بنابراین در تمام نقاط بازه $(-3, 3)$ از جمله نقاط صحیح این بازه حد دارد؛ به عبارت دیگر نقطه‌ای در بازه $(-3, 3)$ وجود ندارد که تابع f در آن فاقد حد باشد.

$$n \in \mathbb{Z} : \lim_{x \rightarrow n} f(x) = \lim_{x \rightarrow n} 3x^2 = 3n^2$$

گزینه ۲

۳

ابتدا باید تعیین کنیم وقتی $x \rightarrow 0^-$ عبارت $x^3 - x$ به سمت 0^+ میل می‌کند یا 0^- . برای این کار از تغییر متغیر $x^3 - x = t$ استفاده می‌کنیم. با تعیین محدوده t حاصل حد آن را با استفاده از ضابطه‌های داده شده به دست می‌آوریم.

$$x \rightarrow 0^- \Rightarrow -1 < x < 0 \Rightarrow x^3 > x \Rightarrow x^3 - x > 0 \xrightarrow{x^3 - x = t} t > 0 \Rightarrow t \rightarrow 0^+$$

بنابراین برای به دست آوردن حاصل حد $\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x^3 - x)$ یا همان $\lim_{t \rightarrow 0^+} f(t)$ باید از ضابطه بالا که مربوط به x ‌های مثبت است، استفاده کنیم:

$$\begin{aligned} t \rightarrow 0^+ \Rightarrow t > 0 \Rightarrow f(t) &= \sqrt{1-t} \\ \lim_{t \rightarrow 0^+} f(t) &= \lim_{t \rightarrow 0^+} \sqrt{1-t} = \sqrt{1-0} = 1 \end{aligned}$$

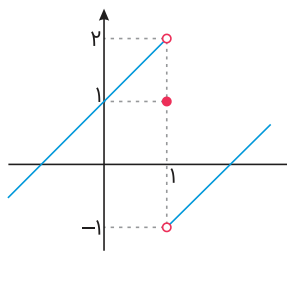
$$\lim_{x \rightarrow a} (f(x) + \sqrt{f(x)}) = 12 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow a} f(x) + \sqrt{\lim_{x \rightarrow a} f(x)} = 12$$

$$\Rightarrow L + \sqrt{L} - 12 = 0$$

$$\Rightarrow (\sqrt{L} + 4)(\sqrt{L} - 3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} \sqrt{L} = -4 \text{ ریشه حقیقی ندارد} \\ \sqrt{L} = 3 \Rightarrow L = 9 \end{cases}$$

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{1 + f(x)}{4 - f(x)} = \frac{1 + L}{4 - L} = \frac{1 + 9}{4 - 9} = \frac{10}{-5} = -2$$

اگر تابع $y = \frac{a[x] + x}{f(x) - 3}$ در $x = 1$ حد داشته باشد، باید مقادیر حد چپ و راست آن در $x = 1$ برابر باشند.



$$\lim_{x \rightarrow 1^+} y = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{a[x] + x}{f(x) - 3} = \frac{a(1) + 1}{-1 - 3} = \frac{a + 1}{-4}$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} y = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{a[x] + x}{f(x) - 3} = \frac{a(0) + 1}{2 - 3} = \frac{1}{-1}$$

$$\frac{a + 1}{-4} = -1 \Rightarrow a + 1 = 4 \Rightarrow a = 3$$

می‌دانیم اگر $f(x) = \frac{-2}{x}$ باشد، آنگاه $f\left(\frac{2}{3}\right) = \frac{-2}{\frac{2}{3}} = -3$ می‌شود. سؤال اینجاست که اگر $x \rightarrow \left(\frac{2}{3}\right)^-$ آنگاه حاصل $\frac{-2}{x}$ از -3 بیشتر می‌شود و یا کمتر؟

$$x \rightarrow \left(\frac{2}{3}\right)^- \Rightarrow x < \frac{2}{3} \Rightarrow \frac{1}{x} > \frac{3}{2} \Rightarrow \frac{-2}{x} < -3$$

بنابراین چون $\frac{-2}{x} < -3$ پس $\frac{-2}{x} \rightarrow (-3)^-$

$$\lim_{x \rightarrow \left(\frac{2}{3}\right)^-} \left[\frac{-2}{x} \right] = \left[\frac{-2}{\left(\frac{2}{3}\right)^-} \right] = [(-3)^-] = -4$$

اول:

$$x \rightarrow 1^- \Rightarrow x < 1 \Rightarrow \frac{1}{x} > 1 \Rightarrow \left(\frac{1}{x}\right) \rightarrow 1^+ \\ \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 1^-} \left[\frac{1}{x}\right] = [1^+] = 1$$

دوم:

$$x \rightarrow 1^+ \Rightarrow x > 1 \Rightarrow \frac{1}{x} < 1 \Rightarrow \left(\frac{1}{x}\right) \rightarrow 1^- \\ \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 1^+} \left[\frac{1}{x}\right] = [1^-] = 0 \\ \Rightarrow 1 + 0 = 1$$

اول: مقدار $\cos 0$ برابر ۱ است. در همسایگی نقطهٔ صفر، مقدار \cos کمتر از ۱ است. یعنی:

$$\cos x < 1 \Rightarrow \frac{1}{\cos x} > 1 \\ \Rightarrow \frac{3}{\cos x} > 3 \Rightarrow \left(\frac{3}{\cos x}\right) \rightarrow 3^+ \\ \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0} \left[\frac{3}{\cos x}\right] = [3^+] = 3$$

دوم: حد $\lim_{x \rightarrow 0} [3 \sin x]$ وجود ندارد. زیرا حد راست و چپ آن در صفر برابر نیست.

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} [3 \sin x] = [3 \times 0^+] = [0^+] = 0 \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} [3 \sin x] = [3 \times 0^-] = [0^-] = -1$$

اولاً $x = \frac{\pi}{4}$ در دامنهٔ تابع نیست، پس مخرج در $x = \frac{\pi}{4}$ برابر صفر است.

$$y = \frac{b \cos^2 x}{a - 2 \sin x} \xrightarrow{x = \frac{\pi}{4} \text{ مخرج را صفر می کند}} a = 2 \Rightarrow y = \frac{b(1 - \sin^2 x)}{2 - 2 \sin x} \\ = \frac{b(1 - \sin x)(1 + \sin x)}{2(1 - \sin x)} = \frac{b(1 + \sin x)}{2}$$

از طرفی حد تابع در $x = \frac{\pi}{4}$ برابر ۱ است.

$$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{b(1 + \sin x)}{2} = 1 \Rightarrow \frac{b(1 + 1)}{2} = 1 \Rightarrow b = 1$$

$$a + b = 2 + 1 = 3$$

به ازای $x = -1$ مقدار مخرج برابر صفر است، پس به شرطی حد تابع $f(x)$ موجود است و مقدار آن برابر صفر نیست که عامل $(x+1)^2$ در صورت نیز وجود داشته باشد. پس داریم:

$$\begin{aligned} 2x^3 + ax + b &= (x+1)^2(2x+\alpha) = (x^2+2x+1)(2x+\alpha) \\ &= 2x^3 + 4x^2 + 2x + \alpha x^2 + 2\alpha x + \alpha = 2x^3 + (4+\alpha)x^2 + (2+2\alpha)x + \alpha \end{aligned}$$

باتوجه به این که ضریب x^2 باید صفر باشد، پس داریم:

$$4 + \alpha = 0 \Rightarrow \alpha = -4$$

$$\begin{aligned} \Rightarrow (x+1)^2(2x-4) &= (x^2+2x+1)(2x-4) \\ = 2x^3 - 6x - 4 &= 2x^3 + ax + b \Rightarrow \begin{cases} a = -6 \\ b = -4 \end{cases} \end{aligned}$$

$$a - b = -6 - (-4) = -2$$

ابتدا تعیین می کنیم حاصل $[۴\cos^۲\pi x]$ وقتی $x \rightarrow \frac{1}{۶}^+$ برابر چه عددی می شود. با توجه به این که حاصل حد برابر $\frac{1}{۶}$ است، مقادیر a و b در نهایت مقدار $a + b$ را محاسبه می کنیم.

$$x \rightarrow \frac{1}{۶}^+ \Rightarrow x > \frac{1}{۶} \Rightarrow \pi x > \frac{\pi}{۶} \Rightarrow \cos \pi x < \cos \frac{\pi}{۶}$$

دقت کنید که در ناحیه اول مثلثاتی با افزایش مقدار x ، مقدار $\cos x$ کاهش پیدا می کند. چون πx از $\frac{\pi}{۶}$ بزرگ تر است، بنابراین مقدار $\cos \pi x$ از مقدار $\cos \frac{\pi}{۶}$ کمتر خواهد بود.

$$\begin{aligned} \xrightarrow{\cos \frac{\pi}{۶} = \frac{\sqrt{۳}}{۲}} \cos \pi x < \frac{\sqrt{۳}}{۲} &\xrightarrow{\text{به توان ۲}} \cos^۲ \pi x < \frac{۳}{۴} \Rightarrow \\ ۴\cos^۲ \pi x < ۳ &\Rightarrow ۴\cos^۲ \pi x \rightarrow ۳^- \Rightarrow [۴\cos^۲ \pi x] = ۲ \end{aligned}$$

پس حاصل صورت کسر وقتی $x \rightarrow \frac{1}{۶}^+$ برابر صفر می شود. اما از آن جا که حاصل حد برابر عدد غیر صفر $\frac{1}{۶}$ است، اگر وقتی $x \rightarrow \frac{1}{۶}^+$ مخرج کسر عددی غیر از صفر باشد حاصل حد برابر صفر می شود و چون حاصل حد برابر $\frac{1}{۶}$ داده شده پس باید وقتی $x \rightarrow \frac{1}{۶}^+$ مخرج کسر هم برابر صفر شود. پس داریم:

$$\lim_{x \rightarrow \frac{1}{۶}^+} ax + b = 0 \Rightarrow \frac{a}{۶} + b = 0 \Rightarrow b = -\frac{a}{۶} \Rightarrow a = -۶b \quad (I)$$

با فرض $a = -۶b$ و قرار دادن آن در حد داده شده و حذف عامل صفر کننده، حاصل حد را به دست می آوریم.

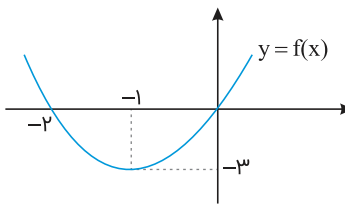
$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow \frac{1}{۶}^+} \frac{۲ - ۱۲x}{ax + b} = \frac{0}{0} &\Rightarrow \lim_{x \rightarrow \frac{1}{۶}^+} \frac{۲ - ۱۲x}{-۶bx + b} \\ = \lim_{x \rightarrow \frac{1}{۶}^+} \frac{۲(1 - ۶x)}{b(-۶x + ۱)} = \frac{1}{۲} &\Rightarrow \frac{۲}{b} = \frac{1}{۲} \Rightarrow b = ۴ \end{aligned}$$

$$\stackrel{(I)}{\Rightarrow} a = -۶b = -۶ \times ۴ = -۲۴$$

بنابراین $a + b$ برابر است با:

$$a + b = -۲۴ + ۴ = -۲۰$$

حاصل حد $\lim_{x \rightarrow (-2)} \frac{f(x)}{x^2 - 4}$ در صورتی موجود است که $x = -2$ ریشه صورت هم باشد؛ پس معادله سهمی را می‌توانیم بنویسیم:



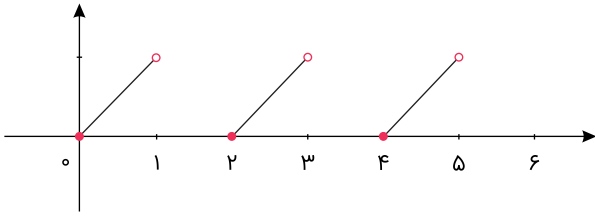
$$f(x) = ax(x + 2) \xrightarrow{(-1, -3)} -3 = a(-1)(1) \Rightarrow a = 3$$

$$f(x) = 3x(x + 2)$$

$$\lim_{x \rightarrow (-2)} \frac{f(x)}{x^2 - 4} = \lim_{x \rightarrow (-2)} \frac{3x(x + 2)}{x^2 - 4} = \lim_{x \rightarrow (-2)} \frac{3x(x + 2)}{(x - 2)(x + 2)}$$

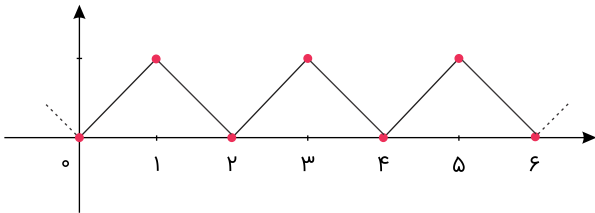
$$= \lim_{x \rightarrow (-2)} \frac{3x}{x - 2} = \frac{-6}{-4} = \frac{3}{2}$$

بخشی از نمودار تابع $x - [x]$ وقتی که $[x]$ زوج باشد، به صورت زیر است:



$$y = |x - [x]| \quad , \quad [x] = 2k$$

تابع را به صورت $f(x) = \begin{cases} |x - [x]| & ; \text{زوج } [x] \\ |x - a - [x - a] + a| & ; \text{فرد } [x] \end{cases}$ در نظر می‌گیریم. اگر a مثبت باشد، شکل بالا را a واحد به سمت بالا و راست منتقل می‌کنیم، پس پیوسته نمی‌شود. اما اگر $a < 0$ باشد، با انتقال، نمودار به صورت زیر پیوسته می‌شود:



برای پیوستگی در \mathbb{R} لازم است ضابطه دوم یعنی $|x - [x - a]|$ به شکل زیر شود؛ یعنی شیب آن منفی شود و a زوج منفی باشد که امکان‌پذیر نیست پس a وجود ندارد.



توابع مربوط به ضابطه‌های داده‌شده در دامنه‌شان پیوسته هستند، بنابراین بایستی پیوستگی تابع f را در نقطه $\frac{\pi}{2}$ بررسی کنیم:

$$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^+} a \sin x + b = a \sin\left(\frac{\pi}{2}\right) + b = a + b$$

$$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^-} \cos x - b = 0 - b = -b$$

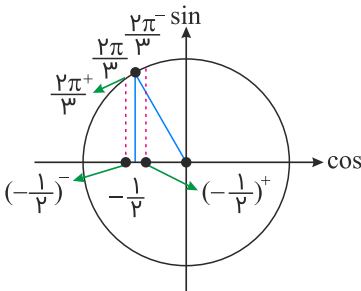
$$f\left(\frac{\pi}{2}\right) = 2$$

$$\Rightarrow \begin{cases} -b = 2 \Rightarrow b = -2 \\ a + b = 2 \Rightarrow a - 2 = 2 \Rightarrow a = 4 \end{cases}$$

روش اول:

حد راست و چپ و مقدار تابع $f(x) = \left[\frac{4}{x} \right] + [2 \cos \pi x]$ را در $x = \frac{2}{3}$ حساب می‌کنیم. داریم:

$\frac{4}{x}$
 \downarrow
 نزولی



$$\text{حد راست : } \left[\frac{4}{\left(\frac{2}{3}\right)^+} \right] + \left[2 \cos \left(\frac{2\pi}{3} \right)^+ \right] = [6^-] + \underbrace{\left[2 \left(\frac{-1}{2} \right)^- \right]}_{(-1)^-} = 5 + (-2) = 3$$

$$\text{حد چپ : } \left[\frac{4}{\left(\frac{2}{3}\right)^-} \right] + \left[2 \cos \left(\frac{2\pi}{3} \right)^- \right] = [6^+] + \underbrace{\left[2 \left(\frac{-1}{2} \right)^+ \right]}_{(-1)^+} = 6 + (-1) = 5$$

$$\text{مقدار : } \left[\frac{4}{\frac{2}{3}} \right] + \left[2 \cos \frac{2\pi}{3} \right] = [6] + \underbrace{\left[2 \left(\frac{-1}{2} \right) \right]}_{-1} = 6 + (-1) = 5$$

چون فقط حد چپ با مقدار تابع برابر شده است، پس f در $x = \frac{2}{3}$ فقط پیوستگی چپ دارد.

روش دوم: چون هر دو عبارت داخل جزء صحیح‌ها، در نقطه $x = \frac{2}{3}$ نزولی هستند، پس هر دو تابع جزء صحیح در این نقطه، از چپ پیوسته می‌باشند. بنابراین مجموع آن‌ها نیز در این نقطه دارای پیوستگی چپ است.

گام اول

تابع $f(x)$ در نقطه $x = x_0$ پیوسته است هرگاه حد تابع و مقدار تابع در این نقطه باهم برابر باشد؛ به عبارت دیگر داشته باشیم:

$$\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = f(x_0)$$

گام دوم

ابتدا مقدار حد تابع را در نقطه $x = 2$ محاسبه می‌کنیم:

$$\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x - \sqrt{2x}}{2 - x} = \frac{0}{0}$$

برای رفع ابهام، صورت و مخرج کسر را در مزدوج صورت، ضرب می‌کنیم. داریم:

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x - \sqrt{2x}}{2 - x} &\times \frac{x + \sqrt{2x}}{x + \sqrt{2x}} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 - 2x}{(2 - x)(x + \sqrt{2x})} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x(x - 2)}{(2 - x)(x + \sqrt{2x})} \\ &= \lim_{x \rightarrow 2} \frac{-x}{x + \sqrt{2x}} = \frac{-2}{2 + 2} = \frac{-2}{4} = -\frac{1}{2} \end{aligned}$$

باتوجه به گام اول، شرط پیوستگی تابع $f(x)$ در نقطه $x = 2$ به صورت زیر است:

$$\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = f(2) \Rightarrow a = -\frac{1}{2}$$

a باید ریشه مضاعف زیر رادیکال باشد تا پیوستگی برقرار شود. از طرفی ریشه مخرج هم باشد.

$$\Delta = (m + 3)^2 - 4(6)\left(\frac{m}{2}\right) = m^2 + 6m + 9 - 12m = m^2 - 6m + 9 = 0$$

$$\Rightarrow (m - 3)^2 = 0 \Rightarrow m = 3$$

$$x = a = \frac{-(m + 3)}{2 \times 6} = -\frac{1}{2}$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow -\frac{1}{2}} \frac{\sqrt{6(x + \frac{1}{2})^2}}{|2x^3 + \frac{1}{6}|} &= \lim_{x \rightarrow -\frac{1}{2}} \frac{\sqrt{6}|x + \frac{1}{2}|}}{|2x^3 + \frac{1}{6}|} \\ &= \lim_{x \rightarrow -\frac{1}{2}} \frac{\sqrt{6}|x + \frac{1}{2}|}}{2|x + \frac{1}{2}| |x^2 + \frac{1}{6} - \frac{x}{2}|} = \frac{\sqrt{6}}{\frac{3}{2}} = \frac{2\sqrt{6}}{3} \end{aligned}$$

$$f\left(-\frac{1}{2}\right) = \frac{2 \tan b}{\sqrt{\frac{1}{2}}} = \frac{2\sqrt{6}}{3} \Rightarrow \sqrt{2} \tan b = \frac{\sqrt{6}}{3} \Rightarrow \tan b = \frac{\sqrt{3}}{3} \Rightarrow b = \frac{\pi}{6}$$

برای اینکه تابع در \mathbb{R} پیوسته باشد، باید مخرج کسر فاقد ریشه حقیقی باشد، یعنی باید داشته باشیم:

$$x^2 - 2mx + 2 - m = 0 \Rightarrow \Delta < 0 \Rightarrow 4m^2 - 4(2 - m) < 0$$

$$\Rightarrow 4m^2 - 8 + 4m < 0 \Rightarrow m^2 + m - 2 < 0 \Rightarrow (m + 2)(m - 1) < 0$$

$$\text{تعیین علامت} \Rightarrow -2 < m < 1$$

در تابع به فرم $y = [f(x)]$ هر جا حاصل $f(x)$ برابر عدد صحیح شود، تابع در آن نقاط ناپیوسته است. بنابراین در بازه $(2, 2+k)$ حاصل عبارت جبری $x^2 - 3$ نباید برابر یک عدد صحیح شود. (البته در نقطه شروع بازه در صورتی که تابع از راست پیوسته باشد، این نقطه جزء نقاط ناپیوستگی تابع محسوب نمی‌شود).
ضابطه تابع $f(x)$ را به صورت زیر ساده می‌کنیم:

$$f(x) = [x^2 - 3] = [x^2] - 3$$

سپس بررسی می‌کنیم عبارت $[x^2]$ در اولین نقطه‌ای که بعد از $x = 2$ برابر یک عدد صحیح می‌شود کدام نقطه است. آن نقطه را برابر $2+k$ قرار داده و در نهایت مقدار k را محاسبه می‌کنیم.

$$x = 2 \Rightarrow x^2 = 4 \xrightarrow{\text{اولین عدد صحیح بعد از 4}} x^2 = 5 \Rightarrow x = \sqrt{5}$$

پس تابع $f(x)$ به ازای $x = \sqrt{5}$ ناپیوسته می‌شود. $2+k$ را برابر $\sqrt{5}$ فرض می‌کنیم، داریم:

$$2+k = \sqrt{5} \Rightarrow k = \sqrt{5} - 2$$

$$\text{دامنه} \rightarrow \begin{cases} x + 4 \geq 0 \Rightarrow x \geq -4 \\ 1 + \sqrt{x+1} \neq 0 \Rightarrow x \neq -2 \\ x + 5 \neq 0 \Rightarrow x \neq -5 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{اشتراک}} \text{دامنه} = [-4, +\infty) - \{-2\}$$

بنابراین تنها در $x = -2$ ناپیوسته است.

پی‌نوشت: اگر بخواهیم با تعریف پیوستگی در نقطه پاسخ دهیم، باتوجه به اینکه در کتاب درسی نقاط ابتدا و انتهای بازه بسته با تعریف پیوستگی در نقطه، ناپیوسته محسوب می‌شوند، دو نقطه ناپیوستگی داریم.
کلید سنجش ۱ نقطه است.

طبق سؤال $f(x)$ بر $x+1$ بخش‌پذیر است. داریم:

$$f(-1) = 0 \\ \Rightarrow f(-1) = -1 + 2(-1)^2 - m + 2m + 4 = 0 \Rightarrow m = -5$$

همچنین با تقسیم $f(x)$ بر $x+1$ داریم:

$$f(x) = x^3 + 2x^2 - 5x - 6 = (x+1)(x^2 + x - 6)$$

صفرهای دیگر تابع را به دست می‌آوریم:

$$(x^2 + x - 6) = (x+3)(x-2) \Rightarrow \begin{cases} x = -3 \\ x = 2 \end{cases} \Rightarrow -3 \times 2 = -6$$

چند جمله‌ای $p(x)$ بر $x^2 - 1$ بخش پذیر است، بنابراین $p(x)$ به ازای ریشه‌های $x^2 - 1$ برابر صفر است.

$$x^2 - 1 = 0 \Rightarrow x^2 = 1 \Rightarrow x = 1, -1$$

بنابراین داریم:

$$p(1) = 0, p(-1) = 0 \quad (*)$$

اکنون باقی مانده تقسیم $Q(x)$ بر $x - 2$ را می‌خواهیم؛ یعنی باید $Q(2)$ را محاسبه کنیم.

$$Q(x) = p(x - 1) + p(1 - x)$$

$$\xrightarrow{x=2} Q(2) = p(2 - 1) + p(1 - 2) = p(1) + p(-1)$$

$$\xrightarrow{(*)} Q(2) = 0 + 0 = 0$$

باقی مانده تقسیم $P(x)$ بر $x - 1$ برابر با ۶ است، پس داریم: $P(1) = 6$

باقی مانده تقسیم $P(x)$ بر $x + 3$ برابر با ۲ است، پس داریم: $P(-3) = 2$

برای به دست آوردن باقی مانده تقسیم $P(x - 5) + xP(x - 1)$ بر $x - 2$ ، باید $x = 2$ را در $P(x - 5) + xP(x - 1)$ قرار دهیم. داریم:

$$\text{باقی مانده} = P(-3) + 2P(1) = 2 + 2(6) = 14$$

برای آنکه بازه داده شده، یک همسایگی عدد -2 نباشد، باید عدد -2 در داخل این بازه قرار نگیرد، یعنی:

$$\underbrace{\quad \circ \quad}_{\substack{3x-1 \\ -2}} \quad \text{یا} \quad \underbrace{\quad \circ \quad}_{\substack{2x+3 \\ -2}}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 3x - 1 \geq -2 \Rightarrow 3x \geq -1 \Rightarrow x \geq -\frac{1}{3} \\ 2x + 3 \leq -2 \Rightarrow 2x \leq -5 \Rightarrow x \leq -\frac{5}{2} \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{اجتماع}} (-\infty, -\frac{5}{2}] \cup [-\frac{1}{3}, +\infty) \quad (1)$$

توجه کنید که در هر بازه باید عدد سمت راست بزرگتر از عدد سمت چپ باشد؛ بنابراین:

$$3x - 1 < 2x + 3 \Rightarrow x < 4 \quad (2)$$

$$(1) \cap (2) = (-\infty, -\frac{5}{2}] \cup [-\frac{1}{3}, 4)$$

همسایگی راست عدد ۲ به صورت $(۲, m)$ می‌باشد $(m > ۲)$ ؛ بنابراین:

$$۱) a - ۲b = ۲ \Rightarrow a = ۲b + ۲ \quad (۱)$$

$$۲) ۲a + b > ۲ \xrightarrow{(۱)} ۲(۲b + ۲) + b > ۲$$

$$\Rightarrow ۴b + ۴ + b > ۲ \Rightarrow ۵b > -۲ \Rightarrow b > -\frac{۲}{۵}$$

فقط بازه داده شده در گزینه (۴) در شرط $b > -\frac{۲}{۵}$ صدق می‌کند.

$$\sqrt{\frac{۱}{x^۲} - \frac{۱}{۴}} \Rightarrow \frac{۱}{x^۲} - \frac{۱}{۴} \geq ۰ \Rightarrow \frac{۴ - x^۲}{۴x^۲} \geq ۰ \Rightarrow ۴ - x^۲ \geq ۰ \Rightarrow x^۲ \leq ۴ \Rightarrow -۲ \leq x \leq ۲, x \neq ۰$$

$$x \text{ مجموعه مقادیر } x \in (-۲, ۲) - \{۰\}$$

بازه بالا یک همسایگی محذوف $x = ۰$ است.

راه حل اول: چون حالت مبهم $\frac{0}{0}$ ایجاد می‌شود، کافی است صورت و مخرج کسر را تجزیه کرده و عامل ابهام را از صورت و مخرج حذف کنیم. یعنی داریم:

$$\begin{array}{r} x^3 + x + 10 \quad \left| \begin{array}{l} x + 2 \\ x^2 - 2x + 5 \end{array} \right. \\ \hline -x^3 - 2x^2 \\ \hline -2x^2 + x + 10 \\ \hline 2x^2 + 4x \\ \hline 5x + 10 \\ \hline -5x - 10 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\Rightarrow x^3 + x + 10 = (x + 2)(x^2 - 2x + 5)$$

$$\begin{array}{r} x^3 - 3x^2 - 12x - 4 \quad \left| \begin{array}{l} x + 2 \\ x^2 - 5x - 2 \end{array} \right. \\ \hline -x^3 - 2x^2 \\ \hline -5x^2 - 12x - 4 \\ \hline 5x^2 + 10x \\ \hline -2x - 4 \\ \hline 2x + 4 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\Rightarrow x^3 - 3x^2 - 12x - 4 = (x^2 - 5x - 2)(x + 2)$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow -2} \frac{x^3 + x + 10}{x^3 - 3x^2 - 12x - 4} &= \lim_{x \rightarrow -2} \frac{(x + 2)(x^2 - 2x + 5)}{(x + 2)(x^2 - 5x - 2)} \\ &= \lim_{x \rightarrow -2} \frac{x^2 - 2x + 5}{x^2 - 5x - 2} = \frac{4 + 4 + 5}{4 + 10 - 2} = \frac{13}{12} \end{aligned}$$

راه حل دوم: (فراتر از کتاب)

می‌توانیم برای محاسبه حاصل حد و به منظور رفع ابهام حالت $\frac{0}{0}$ از قاعده هوییتال استفاده کنیم. یعنی کافی است از صورت و مخرج جداگانه مشتق بگیریم و حاصل حد کسر جدید را محاسبه کنیم.

$$\lim_{x \rightarrow -2} \frac{x^3 + x + 10}{x^3 - 3x^2 - 12x - 4} \xrightarrow{HOP} \lim_{x \rightarrow -2} \frac{3x^2 + 1}{3x^2 - 6x - 12} = \frac{3(4) + 1}{3(4) - 6(-2) - 12} = \frac{13}{12}$$

روش اول:

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{4x^4 - 3x - 1}{2x^3 - 2} = \frac{4 - 3 - 1}{2 - 2} = \frac{0}{0}$$

$$\frac{4x^4 - 3x - 1}{-(4x^4 - 4x^3)} \left| \frac{x-1}{4x^3 + 4x^2 + 4x + 1} \right.$$

$$\frac{4x^3 - 3x - 1}{-(4x^3 - 4x^2)}$$

$$\frac{4x^2 - 3x - 1}{-(4x^2 - 4x)}$$

$$\frac{x - 1}{-(x - 1)}$$

$$0$$

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{4x^4 - 3x - 1}{2(x^3 - 1)} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\cancel{(x-1)}(4x^3 + 4x^2 + 4x + 1)}{2\cancel{(x-1)}(x^2 + x + 1)} = \frac{4 + 4 + 4 + 1}{2(1 + 1 + 1)} = \frac{13}{6}$$

روش دوم:

نکته: روش سریع تقسیم عبارت $f(x) = ax^n + bx^{n-1} + cx^{n-2} + \dots + d$ بر عبارت $(x - m)$ به صورت زیر است (روش هورنر):

$$x - m = 0 \Rightarrow x = m$$

a	b	c	d
a	$\frac{am+b}{p}$	$\frac{am+c}{q}$		r

$$\text{باقی مانده} = r = ax^{n-1} + px^{n-2} + qx^{n-3} + \dots$$

بنابراین تقسیم عبارت $4x^4 - 3x - 1$ بر $2x^3 - 1$ به صورت زیر است:

$$x - 1 = 0 \Rightarrow x = 1$$

4	0	0	-3	-1
4	$4 \times 1 + 0 = 4$	$4 \times 1 + 0 = 4$	$4 \times 1 + (-3) = 1$	$1 \times 1 + (-1) = 0$

$$\text{باقی مانده} = 0 = 4x^3 + 4x^2 + 4x + 1$$

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{4x^4 - 3x - 1}{2(x^3 - 1)} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\cancel{(x-1)}(4x^3 + 4x^2 + 4x + 1)}{2\cancel{(x-1)}(x^2 + x + 1)} = \frac{13}{6}$$

گام اول

الف) وقتی $x \rightarrow 0$ نتیجه می‌گیریم $x \notin \mathbb{Z}$ ، بنابراین $2x$ هم یک عدد غیر صحیح است. اگر $2x$ یک عدد غیر صحیح باشد، می‌توان نتیجه گرفت $-1 = [2x] + [-2x]$.

ب) وقتی $x \rightarrow 0$ ، حاصل حد عبارت $\frac{1 - \cos^3 x}{1 - \sqrt{1+x^2}}$ برابر $\frac{0}{0}$ بوده و مبهم است.

گام دوم

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 0} (-1) \times \frac{1 - \cos^3 x}{1 - \sqrt{1+x^2}} &= \lim_{x \rightarrow 0} (-1) \times \frac{(1 - \cos x)(1 + \cos^2 x + \cos x)}{1 - \sqrt{1+x^2}} \times \frac{1 + \sqrt{1+x^2}}{1 + \sqrt{1+x^2}} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} (-1) \times \frac{(1 - \cos x)(3)(2)}{1 - (1+x^2)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{6(1 - \cos x)}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{6(2\sin^2 \frac{x}{2})}{x^2} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{6(2\sin^2 \frac{x}{2})}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{12\sin \frac{x}{2} \times \sin \frac{x}{2}}{4 \times \frac{x}{2} \times \frac{x}{2}} = 3 \end{aligned}$$

نکته:

$$1 - \cos 2\alpha = 2\sin^2 \alpha$$

$$\lim_{\alpha \rightarrow 0} \frac{\sin \alpha}{\alpha} = 1$$

راه دوم: با استفاده از هوپیتال به رفع ابهام کسر می‌پردازیم:

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 0} (-1) \times \frac{1 - \cos^3 x}{1 - \sqrt{1+x^2}} &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos^3 x - 1}{1 - \sqrt{1+x^2}} = \frac{0}{0} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-3\cos^2 x(\sin x)}{-\frac{2x}{2\sqrt{1+x^2}}} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{3\cos^2 x(\sin x)\sqrt{1+x^2}}{x} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} \times \lim_{x \rightarrow 0} 3\cos^2 x(\sqrt{1+x^2}) = 1 \times 3 = 3 \end{aligned}$$

روش اول:

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{1-2x} - \sqrt[3]{1-x}}{\sqrt{1-x} - \sqrt{1-2x}} = \frac{1-1}{1-1} = \frac{0}{0} = \text{مبهم}$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{1-2x} - \sqrt[3]{1-x}}{\sqrt{1-x} - \sqrt{1-2x}} &\times \frac{\sqrt[3]{(1-2x)^2} + (\sqrt[3]{1-2x} \times \sqrt[3]{1-x}) + \sqrt[3]{(1-x)^2}}{\sqrt[3]{(1-2x)^2} + (\sqrt[3]{1-2x} \times \sqrt[3]{1-x}) + \sqrt[3]{(1-x)^2}} \times \frac{\sqrt{1-x} + \sqrt{1-2x}}{\sqrt{1-x} + \sqrt{1-2x}} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{((1-2x) - (1-x)) (\sqrt{1-x} + \sqrt{1-2x})}{((1-x) - (1-2x)) \left(\sqrt[3]{(1-2x)^2} + \sqrt[3]{1-2x} \times \sqrt[3]{1-x} + \sqrt[3]{(1-x)^2} \right)} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-x(\sqrt{1-x} + \sqrt{1-2x})}{x(\sqrt[3]{(1-2x)^2} + \sqrt[3]{1-2x} \times \sqrt[3]{1-x} + \sqrt[3]{(1-x)^2})} \\ &= \frac{-(1+1)}{1+1+1} = \frac{-2}{3} \end{aligned}$$

روش دوم:

نکته: وقتی $x \rightarrow 0$ میل کند، آنگاه حد عبارت $\sqrt[3]{1 \pm x}$ با حد عبارت $(1 \pm \frac{x}{n})$ برابر است.

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{1-2x} - \sqrt[3]{1-x}}{\sqrt{1-x} - \sqrt{1-2x}} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1 - \frac{2x}{3}) - (1 - \frac{x}{3})}{(1 - \frac{x}{3}) - (1 - \frac{2x}{3})} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-\frac{2x}{3} + \frac{x}{3}}{-\frac{x}{3} + x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-\frac{x}{3}}{\frac{x}{3}} = -\frac{2}{3}$$

می‌دانیم $\sin(\pi - \alpha) = \sin \alpha$ و $\cos(\pi - \alpha) = -\cos \alpha$ و $\cos(\pi + \alpha) = -\cos \alpha$ حال داریم:

$$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{3}^+} \frac{\sin x}{1 + 2 \cos x} = \frac{\frac{\sqrt{3}}{2}}{1 + 2(-\frac{1}{2})^-} = \frac{\frac{\sqrt{3}}{2}}{0^-} = -\infty$$

$$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{3}^-} \frac{\sin x}{1 + 2 \cos x} = \frac{\frac{\sqrt{3}}{2}}{1 + 2(-\frac{1}{2})^+} = \frac{\frac{\sqrt{3}}{2}}{0^+} = +\infty$$

$$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{3}^\pm} \frac{\sin x}{1 + 2 \cos x} = \frac{\frac{-\sqrt{3}}{2}}{1 + 2(-\frac{1}{2})^\pm} = \frac{-\frac{\sqrt{3}}{2}}{0^\pm} = \pm \infty$$

باتوجه به نمودار درمی‌یابیم که $x = k$ ریشه مضاعف مخرج کسر است. از طرفی ریشه مضاعف $ax^2 + bx + c$ برابر $x = -\frac{b}{2a}$ می‌باشد. در نتیجه:

$$x = k = -\frac{(-2a)}{2} \Rightarrow x = k = a$$

$$x^2 - 2ax + 2a + 3 = 0 \xrightarrow{x=a} a^2 - 2a^2 + 2a + 3 = 0 \Rightarrow a^2 - 2a - 3 = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a = -1 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow -1} \frac{x-1}{x^2 + 2x + 1} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{x-1}{(x+1)^2} = \frac{-2}{0^+} = -\infty \\ a = 3 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 3} \frac{x+3}{x^2 - 6x + 9} = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{x+3}{(x-3)^2} = \frac{6}{0^+} = +\infty \checkmark \end{cases}$$

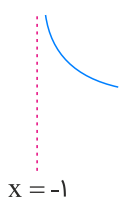
بنابراین تنها مقدار قابل قبول برای a ، برابر ۳ است.

به ازای $x = -1$ ، صورت کسر عبارت زیر رادیکال برابر ۲- است و مخرج کسر عبارت زیر رادیکال برابر $f(1)$ خواهد بود. چون $f(1) = 0$ است، پس باید از سمتی به $x = -1$ نزدیک شویم که حاصل $f(-x)$ ، مقدار 0^- به خود بگیرد که عبارت زیر رادیکال مثبت شود. اگر از سمت راست به ۱- نزدیک شویم، ورودی تابع $f(-x)$ ، برابر ۱- است که مقدار تابع برابر 0^- خواهد بود. پس تنها همسایگی راست $x = -1$ عضو دامنه تعریف تابع g بوده و داریم:

$$\lim_{x \rightarrow (-1)^+} g(x) = \lim_{x \rightarrow (-1)^+} \sqrt{\frac{3x+1}{f(-x)}} = \sqrt{\frac{3(-1)+1}{f(-(-1^+))}}$$

$$= \sqrt{\frac{-3+1}{f(1^-)}} = \sqrt{\frac{-2}{0^-}} = \sqrt{+\infty} = +\infty$$

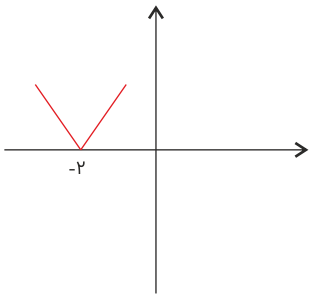
پس نمودار تابع $g(x)$ در اطراف $x = -1$ به صورت زیر است. داریم:



برای رسم $y = f(-x)$ کافی است نمودار f را نسبت به محور y ها قرینه کنیم. دقت کنید تابع $f(-x)$ در اطراف $x = -2$ مثبت است.

$$\lim_{x \rightarrow -2} \frac{\sin x}{f(-x)} = \frac{\sin(-2)}{0^+} = \frac{-\sin 2}{0^+} = \frac{\text{عدد منفی}}{0^+} = -\infty$$

نکته: $\sin 2$ منظور سینوس زاویه ۲ رادیان است و چون ۲ رادیان در ربع دوم قرار دارد، $\sin 2 > 0$ و صورت برابر عددی منفی می‌شود، بنابراین حد تابع اطراف $x = -2$ برابر $-\infty$ می‌شود.



گزینه ۲

۳۵

حد تابع در بی‌نهایت را به دست می‌آوریم.

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{ax + \sqrt{4x^2 + 5}}{2x + 2} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{ax + \sqrt{4x^2}}{2x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x(a+2)}{2x}$$

$$\frac{\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \frac{5}{2}}{\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \frac{a+2}{2}} \Rightarrow a = 3$$

$$\lim_{x \rightarrow -1} f(x) = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{3x + \sqrt{4x^2 + 5}}{2x + 2} \xrightarrow[\text{ضرب و تقسیم می‌کنیم}]{\text{در مزدوج صورت}} \lim_{x \rightarrow -1} \frac{3x + \sqrt{4x^2 + 5}}{2x + 2} \times \frac{3x - \sqrt{4x^2 + 5}}{3x - \sqrt{4x^2 + 5}}$$

$$= \lim_{x \rightarrow -1} \frac{9x^2 - 4x^2 - 5}{2(x+1)(-3 - \sqrt{4+5})} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{-5(x-1)(x+1)}{12(x+1)} = \frac{5}{6}$$

گزینه ۴

۳۶

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{ax + \sqrt{4x^2 + x}}{x^n + 3} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{ax + |2x|}{x^n} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{(a-2)x}{x^n} = 3 \xrightarrow[n=1]{a-2=3} a = 5$$

حاصل $\lim_{x \rightarrow (-1)^-} [ax]$ را می‌خواهیم:

$$\lim_{x \rightarrow (-1)^-} [5x] = [(-5)^-] = -6$$

برای آنکه حد یک تابع گویا در بی‌نهایت، یک عدد شود باید درجه صورت از درجه مخرج، کوچک‌تر یا مساوی باشد. درجه مخرج ۲ است، پس درجه صورت هم باید ۲ باشد. ضریب x^2 را در صورت، مساوی صفر قرار می‌دهیم:

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{(2x+1)^2 + a(x-1)^2}{b(x+2)^2 + (x-3)^2} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\lambda x^2 + 12x^2 + 6x + 1 + ax^2 - 3ax^2 + 3ax - a}{bx^2 + 4bx + 4b + x^2 - 6x + 9}$$

$$= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\overbrace{(\lambda + a)}^{\text{صفر}} x^2 + (12 - 3a)x^2 + (6 + 3a)x + (1 - a)}{(b+1)x^2 + (4b-6)x + (4b+9)}$$

x^2 ضریب $= 0 \Rightarrow \lambda + a = 0 \Rightarrow a = -\lambda$

با جایگذاری $a = -\lambda$ داریم:

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{36x^2 - 18x + 9}{(b+1)x^2 + (4b-6)x + (4b+9)} = \frac{36}{b+1}$$

حاصل حد باید با $\frac{a}{2}$ یعنی -4 برابر باشد. داریم:

$$\frac{36}{b+1} = -4 \Rightarrow b+1 = -9 \Rightarrow b = -10$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{2x}{x} - \frac{1}{x} = 2 - \frac{1}{\infty} = 2^- , \quad \lim_{x \rightarrow 2^-} [-x] = [-2^-] = -2$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} (g \circ f)(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} g(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{x^2 - 4}{(x-2)^2} = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{x+2}{x-2} = \frac{4}{0^-} = -\infty$$

برای محاسبه $\lim_{x \rightarrow +\infty} (f \circ g)(x)$ ابتدا باید $\lim_{x \rightarrow +\infty} g(x)$ را محاسبه کنیم:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} g(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{4x + 4 - 2}{x + 1} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(4 - \frac{2}{x + 1}\right) = 4$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f \circ g(x) = \lim_{x \rightarrow 4^-} f(x) = [0^-] = -1$$

چون تابع f دارای جزء صحیح است، باید معلوم شود که داخل جزء صحیح 0^+ ایجاد می‌شود یا 0^- . برای این کار می‌توان از ضرب مزدوج در صورت و مخرج تابع f استفاده کرد.

$$\lim_{x \rightarrow 4^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 4^-} \left[\frac{(x - \sqrt{x + 12})(x + \sqrt{x + 12})}{x + \sqrt{x + 12}} \right] = \lim_{x \rightarrow 4^-} \left[\frac{x^2 - x - 12}{x + \sqrt{x + 12}} \right]$$

$$= \lim_{x \rightarrow 4^-} \left[\frac{(x - 4)(x + 3)}{x + \sqrt{x + 12}} \right] = [0^-] = -1 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow +\infty} (f \circ g)(x) = -1$$

دقت کنید از طریق رسم نمودار $y_1 = x$ و $y_2 = \sqrt{x + 12}$ هم می‌توان فهمید داخل جزء صحیح 0^- ایجاد می‌شود.

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} (g \circ f)(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} g(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{4x + 2}{x + 1} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{4x}{x} = 4$$

دقت کنید که:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} [x - \sqrt{x + 12}] = \lim_{x \rightarrow +\infty} [x] = +\infty$$

و در نهایت چون $\lim_{x \rightarrow +\infty} (g \circ f)(x) = 4$ ، پس $\lim_{x \rightarrow +\infty} (g \circ f \circ f)(x) = 4$. بنابراین:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} (f \circ g \circ f)(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} (f \circ g)(x) + \lim_{x \rightarrow +\infty} (g \circ f)(x) = -1 + 4 = 3$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x - x[x]}{1 - x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x - x(x)}{1 - x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-x^2}{-x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} x = +\infty$$

توجه کنید اگر عبارت داخل جزء صحیح بی‌نهایت باشد، می‌توانیم از جزء صحیح آن صرف‌نظر کنیم.